

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ EKSENİNDE YAZARLIK VE YAZMA BECERİLERİ DERSİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

*Ayşe BECEL**

ÖZET

Çağın gerekleri ve eğitimin odağındaki öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim sistemine yön vermek yaşam boyu öğrenme ilkesine hizmet ettiği gibi bireyi, öğrenmenin her koşuluyla tanışık duruma getirmenin de en etkin yoludur. 2012-2013 Öğretim Yılında ortaokullarda okutulmaya başlanan seçmeli Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi de sözü edilen çağdaş döngünün getirilerinden biridir. Bu dersin eğitim programına alınmasında, içeriğinin oluşturulmasında bilişim teknolojilerinin rolünü ve bilişim teknolojilerinin bu derse yansımalarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada, tarihî süreçte teknolojik gelişmelerin yazma eğitime yeni kavramlar ve düzlemler kazandırdığı, Program'da anılan İnternet uygulamalarının yazma eğitimiyle ilişkili olduğu ve eğitsel açıdan yazmayı desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Teknolojik ilerlemenin etkisiyle yazma eyleminin yeni bir anlayışla değerlendirilmesi gereğinin vurgulandığı Program'da teknolojinin yansımalarının kuramsal boyutta kaldığı; yazma eylemiyle ilgili bilgisayar ve İnternet uygulamalarının eğitsel açıdan ele alınmak yerine salt birer örnek olarak anıldığı görülmüştür. Dersin becerilerinin önemli bir bölümünün teknolojinin getirilerine koşut biçimde oluşturulduğu ancak uygulamaya dönük altyapı oluşturulamadığı saptanmıştır. Bu durum, bilişim teknolojilerinin imkânlarından uzak bir içeriğin şekillenmesine sebep olarak dersin adındaki *yazarlık* kavramının da etkin biçimde işlenememesine yol açmıştır. Yaygınlaşan bilişim teknolojileriyle eğitimde ortaya çıkan yeni okuryazarlık türlerinin, çoklu ortam ve hipermetinlerin Türkçe dersinin öğrenme alanlarıyla ilgisinin göz ardı edilmesi, Program'ın geleneksel yazma eğitiminden farklı bir yaklaşım geliştirememesi sonucunu beraberinde getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi, yazma eğitimi, bilişim teknolojileri.

AN EVALUATION RELATED WITH AUTHORSHIP AND WRITING SKILLS LESSON IN AXIS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

ABSTRACT

In direction of necessities of age and student requirements directing individual to education system serves to lifetime learning

* Öğr. Gör. Polis Akademisi Başkanlığı Gaziantep Polis Meslek Yüksekokulu, El-mek: aysebecel@hotmail.com

principle and also is most effective way to introduce every conditions of learning to individual. Authorship and writing skills lesson which started to be lectured in secondary schools in 2012-2013 academic year is one of gainings of modern cycle. The study aiming to detect role of ICT for lesson to be incorporated to education program, for lesson content to be created and reflections of ICT to lesson, it came out that technological developments earned new concepts and platforms to writing education in historical course, that internet applications mentioned in program are related with writing education and support writing in scholastic point of view.

In program where necessity of dealing with technological developments and writing with a new understanding is emphasized, it's observed that the reflections of technology are left in theoretical dimension and that computer and internet programs that are related with writing education aren't considered from a scholastic point of view but are mentioned solely as examples. It was detected that an important portion of lesson skills were formed as a condition to the advantages of technology however a practical infrastructure couldn't be established. This situation caused a content which is away from the opportunities of ICT to be shaped and accordingly caused "authorship" concept in name of lesson not to be discussed effectively. Together with ICT becoming widespread, relation of new literacy types, multimedia and hypertexts with learning fields of Turkish lesson being ignored, resulted with program being unable to develop a different approach from traditional writing education.

Key Words: Authorship and Writing Skills Lesson, writing education, information and communication technologies.

Giriş

Bilgi toplumuna dönüşümün gereği olarak dünya genelinde birçok ülke, eğitim programlarında ivedi değişiklikler yapma gereği duymaktadır. Bunun başlıca sebebi, öğrencilerin mevcut programlarda yer almayan becerilere de gereksinim duymalarıdır. Ayrıca, eğitimin amacının yaşam boyu öğrenme becerisini geliştirmek olduğu, program geliştirme çabalarının göz önünde bulundurmamak zorunda olduğu temel unsurdur. Bilişim teknolojilerinin bilgi toplumuna uygun söz konusu bu eğitimi gerçekleştirme olanaklarını sağlayacağı düşünülmektedir (Voogt ve Pelgrum 2005,158-159).

Bilişim teknolojilerinin temel amaçlarından biri, bireyi bilgi toplumunda yaşamaya hazırlamak, öğretmen ve öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeyini yükseltmektir. Bu nedenle öğretmen ve öğrencilerin bilgiyi işlemek ve değerlendirmek için bilgi erişim sistemlerini kullanabilmeleri; bilgiyi sunma, paylaşma ve organize etmek için bilişim materyallerinden yararlanmaları, bir öğretim programının önceliği olmalıdır (Pelgrum ve Law 2003,110).

Bilişim sözcüğü, *bilgi* ve *iletişim* sözcüklerinin birleşmesinden türetilmiştir (Yarman-Vural ve Erten 2000,12). Bilişim teknolojileri; verilerin kaydedilmesi, saklanması, belirli bir işlem sürecinden geçirilerek bilgilerin üretilmesi, üretilen bu bilgilere erişilmesi ve nakledilmesi gibi işlemlerin etkili ve verimli biçimde yapılmasına olanak tanıyan teknolojileri tanımlamada kullanılan bir terimdir (Bensghir 1996,39). Bilişim teknolojilerinin en önemli kısmı hatta bazen de tamamı bilgisayar sistemleri olduğu için bu teknolojiye *bilgisayar teknolojileri* hatta *bilgisayarlar*

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

bile denmektedir. Çünkü tarihî gelişim sırasında öncelik bilgisayardır (Yarman-Vural ve Erten 2000,12).

Bilgisayar, girilen veriyi işleyerek kullanılabilir çıktı üreten makineye verilen addır. Sürekli yinelenen çok sayıda işlemin daha çabuk ve doğru yapılmasına olanak tanır (Tavukçuoğlu 2004, 48). Geçmiş Çinlilerin geliştirdiği abaküse kadar dayanan bilgisayarın mekanik boyuttaki tarihi, hesap makineleriyle başlar. Bilgisayarın babası olarak kabul edilen Charles Babbage, 1822’de geliştirdiği *Fark Makinesi* ile mekanik hesap sisteminde ilk gelişmeyi başlatmıştır. İlk elektronik bilgisayar ise 1945 yılında ABD’de askerî amaçlar için geliştirilen *ENIAC* (Electronic Numerical Integrator And Calculator)tır (Akgöbek 2004,2). 1976’da satışa sunulan *ALTAIR* ise bilgisayarın herkes tarafından satın alınabilecek değerde olduğunu göstermesi ve evlere de girebilmesi bakımından önemli bir adımdır (Özdemir 2009, 36). IBM tarafından 1981’de geliştirilen kişisel bilgisayarlar ile süreç hızlanmış ve bilgisayarlar 1990’dan sonra dünyanın vazgeçemediği teknolojik araçlar hâline gelmiştir (Akgöbek 2004, 4). Türkiye’de ise bilgisayar ilk olarak 1960 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından kullanılmaya başlamıştır. Aynı yıllarda Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi bilgisayar kullanan kurumlardır (Özdemir 2009,37).

Erkan (1994) sanayi toplumuna geçişin itici gücünün buharlı makineler olduğunu, bilgi toplumuna geçişte de aynı görevi bilişim teknolojisinin temelindeki bilgisayarların üstlendiğini ifade eder (aktaran Nair 2001,334). Bilgi toplumuna geçiş sürecini hızlandıran bilgisayar ağı İnternet’tir. “Bilgisayarı bütünleyen ve bilgisayar aracılığıyla dünyaya açılmayı sağlayan İnternet, tüm dünyadaki bilgisayar ve yerel bilgisayar ağlarını birbirine bağlayan küresel bilgisayar ağı sistemidir” (Downing, Covington ve Covington 1999,282). İnternet’in ortaya çıkışı; ABD’de soğuk savaş yıllarında Savunma Bakanlığının herhangi bir nükleer saldırıda vurulma ihtimaline karşı dağıtık yapıda inşa ettiği bilgisayar sisteminin haberleşmesini sağlamak amacıyla olmuştur. 1969 yılında ABD Savunma Bakanlığı ve bazı üniversiteler arasında oluşturulup kullanıma giren ve ilk adı *ARPANET* olan bu ağ, zamanla gelişerek *İNTERNET* hâlini almıştır (Yarman-Vural ve Erten 2000, 304).

Dünya çapında her geçen gün kullanıcı sayısı artan, sürekli büyüyen ve gelişen bir iletişim ağı olan İnternet’in temel işlevi haberleşme ve iletişimdir. İnternet bugün bilgiye en çabuk, en kolay ve en ucuz yoldan ulaşma aracı hâline gelmiştir (Temur ve Vuruş 2009, 234). İnsanlık tarihi içinde, iletişim ve eğitim alanında, küreselleşmeyi bu ölçüde kolaylaştıran İnternet dışında başka bir teknoloji henüz geliştirilmemiştir. İnternet’in eğitimde kullanılmasıyla birlikte geleneksel öğrenci ve öğretmen kavramları değişmiş, *öğrenen* ve *kolaylaştıran* adlarını almışlardır. Öğrencinin rolü artık sadece kendisine sunulan bilgiyi almak değil; bilgiyi arayıp bulmak, günlük hayatta kullanılabilecek duruma getirmek ve ondan yararlanmaktır. Böylelikle *yaşam boyu öğrenme* kavramı güçlü bir destek bulmuştur. İnternet sayesinde *yer* kavramı, eğitim hizmetlerinden yararlanıp yararlanmamayı belirleyen bir kavram olmaktan çıkmaktadır. Çünkü İnternet’te *bir yer, her yerdir*. Ders programlarında sıkı sıkıya bağlı kalınan *yerellik*, tahtını *küresellik* ya da *evrensellik* kavramlarına bırakmak üzeredir (Karasar 2004,120).

Eğitim alanında bilişim teknolojilerinin kullanılmasının pedagojik yararları şöyledir:

- Sağladığı yenilik ve çeşitlilikle alışılmışın dışında sınıf ortamları oluşturarak öğrencilerde ilgi ve heyecan yaratır.
- Öğrencilere öğrenmeyle ilgili sorumluluk duygusu kazandırarak öğrenen özerkliği kazanımını destekler.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

- Yeteneklerini ortaya koymak açısından öğrencilere özgürlük sağlar.
- İnternet yoluyla, *yaşayan dünyayı* sınıfa taşır; geniş bir düşünce evreni sunar.
- Öğrencilere hızlı geribildirim alma, özdenetim yapma, problem çözme stratejilerini geliştirme olanağı sağlar.
- Metinler ve diğer uygulamalarla öğrencilere uygulama/deneyim alanları sunar.
- Öğrencilerin deneyimlerini akranlarıyla paylaşmasını sağlayarak öğrenci dayanışmasını destekler.
- Simulasyonlar, yazılımlar ve grafik teknolojileri gibi dinamik araçlarla öğrencilerin görsel işlem becerilerini destekler.
- Yazmak, resim ve grafik çizmek gibi elle yapılan eylemlerde yetersiz olan öğrencilerin karşılaştığı güçlükleri azaltır.
- Yazmak için kullanıldığında öğrencilerin düşünce ufkunu geliştirdiği gibi metinlerin biçimsel özellikleriyle (paragraf düzeni vb.) ilgili farkındalık kazanmalarını sağlar (Hennessy, Ruthven ve Brindley 2005, 173-174)

Başlangıcından itibaren söze dayanan insan dili, yazının icadıyla önemli bir sıçrama gerçekleştirmiştir. Yazının bulunmasıyla, üretildiği andan itibaren uçup giden söz kalıcı hâle gelmiş; böylece, iletişimde tarafların yüz yüze bulunması zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Matbaanın icat edilmesiyle, yazı hızla yaygınlaşmış ve dil biçimleri çeşitlenmiştir. İnsan dili; yaygınlaşma, dilsel biçimlerin çeşitlenmesi ve hız bakımından telgraf, telefon, radyo, televizyon gibi araçların bulunmasıyla önemli bir aşama kaydettikten sonra İnternet'in yaygınlaşmasıyla yeni bir sıçrama daha gerçekleştirmiştir. Matbaa, dil-yazı-kâğıt ilişkisini nasıl değiştirmişse; İnternet'in bulunması da dil-yazı-elektronik ortam ilişkisini öyle değiştirmiştir (Yıldırım ve Tahiroğlu 2006, 294-295).

Yaygın bilişim teknolojilerinin dilde yeni ilişkileri ve biçimleri oluşturması, farklı okuryazarlık türlerini de geliştirmiştir. *Görsel okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, elektronik okuryazarlık* yaygınlaşan bilişim teknolojilerinin etkisiyle eğitimde sıkça kullanılmaya başlanan kavramlardır. Resim, karikatür, grafik, sembol gibi görsellerin erişim ve çeşitliliğini artıran bilişim teknolojileriyle daha çok ön plana çıkan görsel okuryazarlık; görüntüleri kullanma, yorumlama ve anlamlandırma için deşifre edilmesi gereken mesajları iletmeye kullanılan görüntülerden oluşan bir dili kullanma yeterliği olarak tanımlanır (İşler 2002,155). Medya okuryazarlığı en genel anlamda, medya araçlarından gelen iletileri tüm boyutlarıyla anlamlandırmak ve medya ürünleri oluşturabilmektir. (Kurudayıoğlu ve Tüzel 2010,291). Christine (2000) bilgi okuryazarlığını, değişik kaynaklardan bilgiye erişme, bu bilgiyi kullanma ve değerlendirme yeteneği; amaçların etkin olarak sıralanmasında bilginin elde edilmesi, yönetilmesi ve kullanılması becerisi olarak tanımlar (aktaran Polat 2006,252). Elektronik okuryazarlık, elektronik ortamlarda yer alan iletileri anlamlandırma ve elektronik ortama yönelik ileti oluşturma sürecidir (Kurudayıoğlu ve Tüzel 210,294).

Bilgisayar ve İnternet uygulamalarının kullanımında diğer okuryazarlık türlerini de barındırdığı için bir çerçeve kavram olan elektronik okuryazarlık, İnternet kanalıyla ulaşılan bilgiyi anlama, yorumlama ve bu bilgiyi kullanarak yeni ürünler ortaya koyma noktasında bir beceriyi ifade etmesi ile de İnternet uygulamalarını kullananların sahip olması beklenen bir yeterlik olarak görünmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

Bilişim teknolojilerinin yaygınlaşması günlük yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim alanına da yeni yaklaşımlar ve alışkanlıklar getirmiştir. Çağın gerekleri ve eğitimin odağındaki öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim sistemine yön vermek yaşam boyu öğrenme ilkesine hizmet ettiği gibi bireyi, öğrenmenin her koşuluyla tanışık duruma getirmenin de en etkin yoludur. 2012-2013 Öğretim Yılında okutulmaya başlanan seçmeli Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi de sözü edilen çağdaş eğitimi yakalama çabalarının sonuçlarından biridir. Dersin Programı ele alındığında beliren en önemli özellik, dersin içeriğinin teknolojik ilerlemelere dayalı oluşudur. Programda teknolojinin yazma becerileri ile ilgisini detaylandırmak üzere ayrı bir başlık bulunmaktadır. Ancak asıl dikkat çeken taraf, programın bütününde yer alan teknoloji vurgusudur.

Türkçe dersinin öğrenme alanlarından biri olan yazma, en son kazanılan ve zamanla gelişmesi beklenen bir beceridir. Genel olarak yazma becerisinin Türk eğitim sisteminde ele alınışı ile ilgili birtakım çalışmalar yapılmıştır ancak yeni olan bu dersin yalnızca teknoloji boyutuyla ele alınması, teknolojinin yazma eğitimine etkisi, yazma eğitiminde teknolojiden yararlanma, bilişim teknolojileriyle şekillenen iletişimde yazma becerisinin yeri ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Dahası, bu bağların ders belirleme, program geliştirme görevini yürütenlerce bu denli açık biçimde fark edilip dikkate alınması, çağdaş yazma eğitiminde teknolojinin izlerini sürmeyi gerekli kılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin eğitim programına alınmasında, içeriğinin oluşturulmasında bilişim teknolojilerinin rolünü ve bilişim teknolojilerinin bu derse yansımalarını tespit etmektir.

Araştırmanın temel amacını desteklemek üzere şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Tarihi süreçte bilişim teknolojilerinin getirdikleri yazma eğitimine nasıl yansımıştır?
2. Yazma eğitiminin önem kazanmasında bilişim teknolojilerinin etkisi nedir?
3. Bilişim teknolojilerinin sağladığı uygulamalardan hangileri yazma eğitimine etki etmektedir?
4. Bilişim teknolojileri, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin becerilerine nasıl yansımaktadır?
5. Dersin adında yer alan *yazarlık* ifadesinin bilişim teknolojileriyle nasıl bir ilgisi vardır?

Araştırmanın Önemi

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi, ortaokullar programına eklenen seçmeli bir derstir. Dersin Program'ı çağın doğurduğu ihtiyaçlar ve teknolojinin getirdiği yenilikler çerçevesinde yazma eğitiminde yeni boyutları yakalamayı hedefleyen içeriğiyle dikkat çekmektedir. Yakın bir zamanda uygulamaya giren dersin verimliliğini, sonuçlarını tespit etmek mümkün değildir. Ancak oluşturulan Program'ın içerik bakımından değerlendirilerek yazma eğitimine sağlayacağı katkının tespitini yapmak mümkündür. Yazma eğitiminin teknolojinin yansımalarıyla şekillenen yönünü ortaya koymayı hedefleyen bu çalışma, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin yazma eğitiminde geleneksel yöntem ve anlayıştan farklı olarak neleri öngördüğünü belirlemeyi amaçlaması bakımından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin getirdiği varsayılan yenilikleri incelemek amaçlandığından, araştırma söz konusu dersin programıyla sınırlandırılmıştır.

Turkish Studies

2.Yazma eğitiminin bilişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla değişim gösterdiğini varsayan bu araştırma, bilişim teknolojilerinin çekirdeğini oluşturan bilgisayar ve İnternet ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmada, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin, Türkçe eğitimindeki yazma alanının rafine edilmiş ve bilişim teknolojilerinin gerekleriyle oluşan kabullere göre yeniden düzenlenmiş hâli olduğu kabul edilmiştir.

Yöntem

Çalışma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmada, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu, bilişim teknolojilerinin kullanımı ve elektronik okuryazarlık ekseninde analiz edilmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkçe dersi yazma öğrenme alanı, örneklemini ise seçmeli Yazarlık ve Yazma Becerileri dersidir.

Bulgular ve Yorum

Osmanlı eğitim kurumları olarak adlandırılan sıbyan okulları, medreseler ve saray okulları ana dili denen bir kavram tanımadığından bu okullarda terimsel anlamda Türkçe öğretiminden söz etmek mümkün değildir (Özdemir 1983, 23). Bu nedenle söz konusu bu okullarda tek amaç Kur'an okumak için okumayı öğretmek olmuştur. Bu amaçla öğretilen Arap alfabesiyle Türkçe yazılar da okunup yazılmıştır. Genel olmayan Türkçe yazma eğitimi ancak isteyen birkaç öğrenciye verilmiştir (Göğüş 1983,46). Sıbyan okullarında yazı için kullanılan en eski araç taş tahta ile onun üzerine iz bırakabilen kül rengi bir kalem ya da ince tebeşirdir. Öğrencinin yazdıktan sonra yıkayıp kurutarak yeniden kullandığı *ak cilalı* adı verilen kâğıtlar çok sonra kullanılmaya başlanmıştır (Göğüş 1970,125-126).

Cumhuriyet Dönemi'nde ortaokullara yönelik olarak hazırlanan ilk program olan 1924 (1340) Lise Birinci Devre Müfredat Programı'nda *kitabete* ve *imla* yazma eğitimine yönelik derslerdir (Uçgun 2011,11-12). 1929 Orta Mektep Türkçe Programı'nda *tahrir* dersiyle karşılanan yazma eğitimi, 1949 Ortaokul Türkçe Programı'nda *Yazıyla İfade* başlığı altında ele alınmış ve "Öğrencilerin şahsiyetlerinin gelişmesinde de en çok yazma derslerinin rolü vardır." (MEB 1949; aktaran Temizyürek ve Balcı 2006, 278) ifadesiyle temel eğitimde bir öğrenme alanı olma önemini kazanmaya başlamıştır.

Yazma eğitiminin *Yazılı Anlatım* başlığı altında ele alındığı 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı; teknoloji kavramının ilk kez yer aldığı program olması açısından önemlidir. Genel olarak eğitim etkinliklerinde teknolojinin imkânlarından yararlanmayı öngören Program'ın *Araç ve Gereçler* bölümünde kullanılacak araçlar arasında radyo ve televizyondaki eğitsel yayınlar, film ve slaytlar yer almış ve teknolojik gelişmelerin eğitim dünyasındaki yansımalarından şöyle söz edilmiştir:

Çağımızda hızla gelişen ve yayılan görsel ve işitsel araçlar, eğitim teknolojisinde önemli bir yer almış bulunmaktadır. Bunun sonucu olarak, bugün artık öğretim süreci içinde geleneksel anlamda öğretmenler ve derslerinin yanında her türlü toplantılar, kara tahta, cansız resim ve şekiller, film şeritleri, ses bantları, projeksiyon vb. bile yetersiz kalmış; kitle haberleşme araçları olan basın, radyo ve

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

televizyonun güncel bir şekilde eğitimde rol alması zorunlu olmuştur (MEB, 2000; aktaran Temizyürek ve Balcı, 2006:397).

1981 Programı'nda, dönemin iletişim araçlarına atıfta bulunulmuş ve öğretmenlerden bu araçları kullanmaları istenmiştir. Yaygın olmayan araçların kullanılması için de ilgili kişilerin öğretmene yardımcı olabileceği vurgulanarak konunun önemine dikkat çekilmiştir:

Günümüzde en yaygın iletişim aracı radyodur. En ücra yurt köşelerinde bile radyo bulunmaktadır. Öğretmenler çocuk programlarından, temsil, konuşma, sürekli yayın vb. programlarının uygun olanlarından Türkçe öğretiminde yeterince yararlanabilirler. Televizyon da yurt düzeyinde hızla yayılmakta olan bir haberleşme aracıdır. Sınırlı sayıda televizyon alıcısının bulunduğu yerleşme birimlerinde, ana-babalar, muhtarlar, yöneticiler, öğrencilerin ilgili programları izleyebilmelerinde öğretmene yardımcı olursa yerinde olur (MEB, 2000;aktaran Temizyürek ve Balcı, 2006: 398-399).

2005 yılında uygulamaya konulan Türkçe Dersi (6-8) Öğretim Programı ve Kılavuzu, eğitim ve dil alanındaki son bilimsel gelişmeler, yaklaşımlar ve modeller çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu programda öğrencinin dil ve zihinsel becerilerini geliştirmesine, etkin kullanmasına önem verilmiştir. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim becerilerini geliştirme, problem çözme, araştırma yapma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, karar verme, metinlerarası okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi temel becerilere yer verilmiştir (Güneş, 2007:20).

2005 Programı ve Kılavuzu'nun *Genel Amaçlar* bölümünde öğrencilerin “bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları” (MEB2006, 4) maddesine yer verilmesi, kitle iletişim araçlarının toplum sathındaki yaygınlığına işaret etmektedir.1981Programı'nda kitle iletişim araçlarının daha çok öğretmen kılavuzluğunda kullanılması önerilmekteyken, 2005 Programı'ndaki bu madde, kitle iletişim araçlarının öğrenciler tarafından da yaygın biçimde kullanıldığını benimsemekte ve ana dili öğretimine yeni bir amaç yüklemektedir. Bu sebeple, “bilgi teknolojilerini kullanma”(MEB 2006, 5), Türkçe dersinde kazandırılması hedeflenen temel becerilerden biri hâline gelmiştir. Program'da *Bilim ve Teknoloji* teması ve bunu destekleyen alt temalara da yer verilmiştir (MEB 2006,59).

Bilişim teknolojilerinin 2005 Programı ve Kılavuzu'nun yazma alanındaki doğrudan yansımalarına bakıldığında yazma kurallarını uygulama amacının “Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar.” kazanımı dikkat çeker (MEB 2006, 30). Aynı amaca yönelik etkinlik örneğinde kullanılacak materyal olarak sınıfa elektronik mektup örneği getirilmesi, kâğıt ve sayfa düzeni ile biçim özellikleri üzerinde durulması önerilmektedir. Planlı yazma amacını gerçekleştirmeye yönelik etkinlik örneklerinden biri olan *Projem*de öğrencinin bilgisayar aracılığıyla sunum yapması önerilir (MEB 2006,30). Program'daki etkinlik örneklerinde İnternet, öğretmen ve öğrencilere bilgiye ulaşmada kullanabilecekleri kaynak olarak önerilmiştir.

Taş tahta ve ilkel kalemlerle başlayan yazma eylemi, kâğıt ve kara tahta ile devam etmiş, dinleme/izlemeye katkıda bulunarak yazma alanına etki edecek radyo ve televizyonla beslenmiş, son olarak bilgisayar ve İnternet'i de kullanım alanına eklemiştir. Bilişim teknolojilerinin getirdikleri, yazma eyleminin amacını, sürecini ve biçimini de etkilemiştir. Bunun somut biçimini Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda görmek mümkündür.

Her öğrencinin duygu ve düşüncesini yazılı olarak ifade etme yeteneğine sahip olduğu düşüncesi esas alınarak oluşturulan Program'da süreç temelli bir öğretim yaklaşımı esas alınmıştır (MEB 2012,3). “Öğrencilerin düşünme sürecine yoğunlaşmalarını, bilgiyi aktarmalarını, genel

Turkish Studies

olarak süreci düzenlemelerini ve her aşamaya ilişkin bilişsel farkındalık sahibi olmalarını öneren süreç temelli öğrenme yaklaşımı öğrencilere bağımsız düşünme, karar verme, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme gibi becerileri kazandırmayı hedeflemektedir.” (Karatay 2011,25)

Program’da öğrencilerin duygu ve düşüncelerini açık, anlaşılır ve ilgi çekici biçimde ifade edebilmesi, günlük hayatta gerekli olan yazışmaları zorlanmadan, kurallarına uygun ve doğru şekilde yapması, yazmayla ilgili kaygılarının giderilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlara ulaşmak için esas alınacak ve süreç temelli öğrenme yaklaşımının uygulanmasına imkân verecek ilkeler sıralanmıştır (MEB 2012, 3).

Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu’nda amaç ve yaklaşımla birlikte ilk olarak vurgulanan, yazma becerisi ve teknoloji ilişkisidir:

Teknolojik gelişmeler sonucunda artan iletişim araçlarında yazılı anlatımın ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi eğitimin her kademesinde temel hedeflerden biri olmuştur (MEB 2012, 2).

Program’da, teknolojinin yaygın olarak kullanılan öğeleri olan bilgisayar ve İnternet’in yazma eylemini temelden etkilediği ve bu yeni süreçte yazma eylemini yalnızca eski yöntem ve araçlarla gerçekleştirmenin yeterli olamayacağı görüşü benimsenmiştir. Bilişim teknolojilerinin getirdiği yaygın uygulamaların göz ardı edilmediği bir bakışla, yazma eylemi ihtiyaç ve beklentiler ekseninde yeniden değerlendirilmiştir. Aşağıdaki ifade ile seçmeli yazarlık dersinin ortaokullar programına girme nedeni açıkça belirtilmektedir:

Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin bugün ulaştığı nokta ve taşıdığı potansiyel, eğitimin birçok alanını derinden etkilediği gibi ‘yazma’ eyleminin de yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır (MEB 2012,5).

Bugünün bilişim teknolojileri ele alındığında İnternet ön plana çıkmaktadır.İnternet’in dünya çapında en yaygın bilişim ağı olmasının yanında Türkiye’de İnternet kullanımıyla ilgili istatistikler de, Program’da sözü edilen yeni düzenlemenin gerekçesini ortaya koyar niteliktedir. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı 2012 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre Türkiye genelinde hanelerin %47,2’si evden İnternet’e erişim imkânına sahiptir (www.tuik.gov.tr). Aralık 2011 Gemius/Ipsos KMG:IAB Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması sonuçlarına göre Türkiye’de İnternet kitlesi gençlerden oluşmaktadır. İnternet kullanıcılarının %10’u 12-14, % 37’si 15-24 yaşları arasındadır (www.iab-turkiye.org).

Program’da İnternet’in bu yaygın kullanımının sonucu olarak kâğıt temelinde tanımlanan yazma eyleminin sınırlarının genişlediği ve ekran temelinde de ele alınması gerekliliğine dikkat çekilmektedir (MEB 2012, 6). Bu değişimin etken öğeleri olarak da İnternet uygulamaları gösterilmektedir:

İnternet teknolojisi ile birlikte bloglar, vikiler, çok kullanıcıli çevrimiçi oyunlar, sosyal ağlar, video ve müzik paylaşım siteleri, çeşitli İnternet siteleri günlük hayatın içerisine girerek birçok yeni yazma biçimini ve fonksiyonunu gerekli kılmıştır (MEB 2012,5).

“Bilgisayarların küçülmesi, hafiflemesi, görece ucuzlaması ve gezgin (mobil) hâle gelmesi (dizüstüler, tabletler, akıllı telefonlar) ve web teknolojisindeki gelişmeler (Web 1.0’dan Web 2.0’a geçiş) kullanıcıları edilgen olmaktan çıkarıp birer içerik üreticisi durumuna getirmiştir” (Köseoğlu 2012, 58).Web 2.0 teknolojileri kullanıcılara, bir topluma içerik ve fikir sunmayı amaç edinen ortamlara katkıda bulunmayı kolaylaştırır. Son zamanlarda giderek artan ilgiye sahip olan bloglar,

vikiler, sosyal ağlar Web 2.0 uygulamalarının yaygın örnekleridir (Karaman, Yıldırım ve Kaban 2008, 36). Program'a göre yeni yazma biçim ve fonksiyonunu gerekli kıldığı düşünülen bu uygulamaların yazma eylemi ile nasıl bir etkileşim içinde olduğunu tespit etmek yerinde olacaktır.

Türkçe *ağ kaydı*, *ağ güncesi*, *ağ günlüğü* şeklinde farklı karşılıkları olan *blog* kavramı, İnternet üzerinde günlük tutmaya benzemektedir. Bloglar aracılığıyla "İnternet üzerinden herhangi bir programlama dili bilmeden, doğrudan İnternet ortamında yazarak bunları yayımlayabilmek ve düzenli olarak arşivleyebilmek"(Aşkar ve Altun, 2006:95) bu uygulamanın toplumun her kesimi tarafından kullanımını yaygınlaştırmaktadır.

Bloglar, eğitime de yeni bir boyut kazandırmıştır. Blog ortamında öğrencilerin ilgilendikleri konuları arayabilmeleri, sunulan bilgileri yorumlayabilmeleri ve bunlara eklemeler yapabilmeleri, kendi öğrenme süreçlerini kendilerinin yönlendirmesini ve öğrenme sürecinde, kendilerine olan güvenin artmasını sağlamaktadır (Deperlioğlu ve Köse, 2010). Blog uygulamalarının öğrenci, öğretmen ve yönetime büyük yararlar sağlayabileceğine işaret eden Şenel ve Seferoğlu, blogları *yazarken öğrenme* ortamları olarak adlandırır. Çünkü bu ortamlarda öğrenciler bilgilerini notlar hâlinde yazmakta, yazarken konuyla ilgili farkındalığını artırmakta ve yeni ürünler ortaya koyabilmektedirler. Bloglar aynı zamanda öğrencilerin, geleneksel beyaz sayfalardan oluşan defterler yerine kendilerine birçok konuda esneklikler sağladığı için tercih edebilecekleri *sanal defterlerdir* (Şenel ve Seferoğlu 2009,143).

Viki de yazma esasına dayanan bir İnternet uygulamasıdır. Yapısal olarak blog sayfalarıyla benzerlikler göstermesine karşın, blog gibi tek bir yazarı yoktur. Blog yazılarında ziyaretçiler, yazarın önceden yazmış olduğu iletilere yorum gönderebilmekte ancak var olan içeriği değiştirememektedir. Viki sayfalarında ise herkes yazardır ve kişiler sitede yer alan sayfayı düzenleme seçeneğiyle, yazılmış olan bir metni değiştirme olanağına sahiptirler (Altun 2005,66).

Vikilerin en genel pedagojik uygulaması, yazma çalışmalarında kullanılmasıdır. Lamb (2004) yazma becerilerinin geliştirilmesi konusunda viki ortamının etkilerini şöyle özetlemiştir:

- Vikiler yazmaya teşvik eder.
- Vikiler düşük maliyetli ancak etkili iletişim ve işbirlikli araçlar sağlamaktadır.
- Vikiler, yazmayı süreç temelli olarak geliştirirler (aktaran Ağır 2010, 208).

Sosyal ağ servisleri, kişisel veya meslekî ortak ilgileri bulunan insanlara haberleşme imkânı sağlayan çevrim içi servislerdir. Bu servisler sayesinde kişiler gerçek yaşantılarında var olan sosyal ilişkilerini İnternet ağı üzerinden gerçekleştirebilmekte ve bunun yanı sıra uzakta olan ortak ilgi alanları bulunan insanlarla da iletişim olanağına kavuşmaktadırlar (İşman 2003,505). Sosyal ağ servisleri bireylere kendilerini ifade etme, sosyal ağlarını eklemeyerek birleştirme, diğerleri ile bağlantılar kurup bu bağlantıları sürdürme olanağı veren çevrimiçi alanlardır (Köseoğlu 2012, 61)

Kullanıcı sayısı ve popülerite açısından Türkiye'de en yaygın sosyal ağlar Facebook ve Twitter'dır. Türkiye'de 31 milyonun üzerinde Facebook kullanıcısı (www.socialbakers.com),8 milyondan fazla Twitter kullanıcısı vardır (www.iab-turkiye.org). "Kullanıcılara yabancılarla buluşma olanağı vermesinden çok kullanıcıların kendi sosyal ağlarını oluşturup görünür hâle getirmesine izin veren" (Köseoğlu 2012, 62) ağ servisleri, anılan bu büyük kitle içerisinde önemli bir yere sahip olan öğrencilerin de kişisel gelişimlerine ve eğitim süreçlerine katkı sağlamaktadır. Sosyal medya, geleneksel sınıf ortamında tartışmalara katılıp düşüncelerini paylaşmayan öğrencileri bu konuda cesaretlendiren ve güdüleyen, öğrenciler arasında dayanışmayı sağlayan eşsiz ortamlar sunmaktadır (Lester 2012, 118). Facebook ve Twitter'da bireyler arası iletişimin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013*

büyük bölümünün yazıya dayalı oluşu bu sosyal ağların, yazma eylemi konusunda yeni ve etkin bir düzlem oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Program'da bilişim teknolojileriyle ilgili adı geçen kavramlardan biri de forumlardır. *Tartışma alanı* (TDK 2005,714) anlamındaki bu sözcük, İnternet düzleminde çevrim içi tartışma, görüş bildirme zeminini ifade eder. Çevrim içi forumda katılımcı, yazıya dayalı bir söylemle var olmaktadır. Bu forumların metinleri yani iletiler, geçici bir özellik taşımaktadır. Katılımcı süregiden metinler dizisinin herhangi birini kullanarak sürece dâhil olabilir. Sürece dâhil olabilme yeni bir metin üretme veya var olan metinlerin eleştirisi üzerine olabilir (Demircan 2006,46).

Bilişim teknolojilerinin sağladığı uygulamalarından biri olan elektronik posta, yazılı iletişimin yeni şekillerinden biri olarak tanımlanır. E-posta yoluyla etkili iletişim kurabilmek için dil bilgisinden biçime belirli dil kurallarının dikkate alınması gereklidir. Bu görüşü destekleyen araştırmacılar, kusursuz bir yazı dilinin kullanılması gereği konusunda uzlaşmaktadırlar (Camargo 2005,16).

Richardson (2006); tamamı yazma esasına dayalı blog, viki, forum, sosyal ağ gibi uygulamaların eğitsel yararlarını şöyle sıralamaktadır:

- Eleştirel ve analitik düşünmeyi geliştirirler.
- Yaratıcı ve sezgisel düşünmeyi, işbirlikli öğrenmeyi sağlarlar.
- Analitik düşünmeyi sağlarlar.
- Kaliteli bilgiye erişim potansiyelinin arttırırlar.
- Tek başına çalışma ve sosyal etkileşim kombinasyonunu sağlarlar (aktaran Duffy, Peter ve Bruns 2006,3).

Sıralama, sınıflama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel işlemler süreci olan yazma eyleminde (Güneş 2007,159) bu İnternet uygulamalarının birer deneyim alanı sunacağı ve süreci pekiştireceği açıktır.

Bilişim teknolojilerini kullanma, Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda yer alan beceri ve kazanımlar boyutunda da varlık göstermektedir. Program'daki 5. beceri doğrudan bilişim teknolojilerinden yararlanmayı hedeflemektedir:

BECERİ 5: Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkânlardan (bilgisayar, İnternet vb.) yararlanma

- Elektronik ortamda, özellikle İnternet'i kullanarak, çeşitli metinler üretir, metinleri içerik ve biçim açısından düzenler.
- Oluşturduğu metinleri, görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirir/ görsel materyalleri metinle zenginleştirir.
- Elektronik ortamlarda paylaştığı yazılı ve görsel içeriğin sorumluluğunu alır (MEB, 2012:9).

Bu beceride, İnternet'in bilgi sunma işlevi ile birlikte etkileşimsel bir yapıya sahip olduğu da hatırlatılmaktadır. Program'ın *Teknoloji Çağında Yazma Eylemi* başlığında ifade edilen “yüz yüze karşı aracılıklı olma; çevrim içi olmaya karşı çevrim dışılık; sanallığa karşı gerçeklik” (MEB 2012,6) şeklinde beliren, yazma eyleminde eski ile yenin karşı karşıya kalması ikileminin yaratacağı olası sorunların önlenmesi amaçlanmıştır. Çünkü bilgisayar iletişimi insan-makine ilişkisinden öte bazı yenilikler getirmiştir. Bu yeniliklerden en önemlisi insan-insan etkileşimine

olanak sağlamasıdır. Ancak bu etkileşim yüz yüze ilişkideki nitelikleri tam olarak karşılamamaktadır. Bunun nedeni internetin metin temelli bir anlatıya dayalı olmasıdır (Demircan, 2006:45).

Program'da yer alan bir diğer beceri öğrencilerin yazma amacına uygun farklı metin yapılarını kullanmalarına yöneliktir. Bilgi vermeye, öykülemeye ve tartışmaya dayalı metinlerin yanı sıra, öğrencilerin günlük yaşamda gereksinim duyacakları metin türlerini oluşturma becerisini kazandırmak hedeflenirken, bilişim teknolojilerinin getirdiği yeni metin türleri de sıralanmıştır:

BECERİ 3: Amacına uygun farklı metin yapılarını kullanma

- Günlük yaşamda gereksinim duyabileceği metinleri (dilekçe, öz geçmiş, özet, tutanak, davetiye, duyuru, afiş, poster, mektup, e-posta, forumlarda görüş, günlük- blog, reklam metni) oluşturur (MEB 2012,8).

Bugün, öğrenme eğitim kurumları ve öğretim merkezleri ile sınırlandırılmamaktadır. Bilişim teknolojileri, öğrencilere büyük esneklik sağlarken özel ihtiyaçları, şartları ve öğrenme profilleri doğrultusunda da öğrenmelerine yön verecek bilgi ve fırsatlara erişmelerini kolaylaştırmaktadır (European Commission Information Society and Media 2006,2). Program'da yer alan becerilerden biri, teknolojik altyapıyla çeşitlenen bilgi kaynaklarının kullanımını ve etik sorununu vurgular:

BECERİ 4: Farklı alanlarda araştırma yaparak sonuçlarını yazılı olarak sunma

- Farklı kaynaklardan edindiği bilgileri karşılaştırır, sentezleyerek kendi cümleleriyle ifade eder.
- Hazırlayacağı rapora ilişkin kaynakların ve bilgilerin doğruluğunu sorgular.
- Alıntı yaptığı kaynakları metin içinde ve dışında gösterir (MEB 2012,9)

Her yaş ve meslek grubundan kullanıcısı olan İnternet kaynakları nitelik açısından büyük bir çeşitlilik göstermekte ve kullanıcılar bu kaynaklara doğrudan erişmektedir. Bu nedenle İnternet kaynakları için geçerli değerlendirme ölçütlerinin kullanıcılar tarafından bilinmesi ve kullanılması önem taşımaktadır (Kurbanoğlu 2002, 23). Çünkü İnternet üzerinden herhangi bir arama motoru kullanılarak yapılan tarama sonucunda bazen yüzlerce hatta binlerce kaynağa erişilmektedir. “Kişiler, yüzlerce kaynağı incelemekle ve özellikle niteliği şüpheli kaynakları ayırt etmekle vakit yitirmek istememektedir” (Kurbanoğlu 2002,13).

Aynı sorun öğrenciler için de söz konusudur. “Ödev hazırlayan bir öğrenci, konuyla ilgili birkaç sözcüğü arama motorlarında arayarak sıralanan ağ sayfalarına girmekte, uygun gördüğü bir metni seçmekte, kopyalamakta ve kelimeyi işlemci yazılımda açtığı bir sayfaya yapıştırmaktadır. Metnin yazı tipinde, sayfa düzeninde düzenlemeler yapmasına karşın bilgilerin sınanması, denetimden geçirilmesi gibi bir uygulamaya çok az sayıda öğrenci başvurmaktadır” (Akalin 2011,321).

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde öğrencilerin farklı kaynaklardan bilgiye ulaşmasını sağlamakta amaç, elde edilen bilgilerin doğrudan yazıya aktarılması değil, bilgilerin zihinde işlenerek özgün metinlerin üretilmesine katkıda bulunmaktır. “Farklı bilgilere aynı anda erişme ve tartışmalara iştirak edebilme kişiyi edilgen olmaktan çıkarıp etkin bir değerlendirme öznesi hâline getirmektedir.” (Arklan ve Taşdemir 2008,76). Burada teknolojinin rolü, sağladığı bilgiler toplamından doğruluğu tespit edilmiş ve amaca uygun olanların seçilerek sentezleme yapılmasına imkân vermek; eleştirel düşünme becerisini etkinleştirmektir. Bilgi kaynaklarının ve bilgi

merkezlerinin etkin şekilde kullanılmasını gerektiren, bilgiyi bulma, değerlendirme, kullanma ve iletme becerilerine sahip, başka bir ifade ile *bilgi okuryazarı* (Kurbanoglu ve Akkoyunlu2002, 21) bireyler yetiştirmektir.

Süreç temelli yazma yaklaşımıyla oluşturulan Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda yazmanın; parçadan bütüne, kolaydan zora ve basitten karmaşığa doğru ilerleyen çalışmalarla geliştirilebilecek bir beceri olduğu belirtilmiş ve yazma süreci için beş aşama sıralanmıştır:

- Yazma öncesi hazırlık çalışmaları yapma
- Yazacağı metni planlama
- Planladığı metnin taslağını oluşturma
- Metni içerik ve biçim yönünden gözden geçirme ve düzeltme
- Paylaşma (MEB 2012, 30).

Paylaşma, yazma sürecini tamamlayan aşamadır. Bu aşama, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin amacına ulaşmasını koşullayan son halkadır. Çünkü “Yazmanın temel amacı okunmaktır. Hiçbir yazma durumu, bu temel amacın dışında değildir” (Karadağ 2011,147).

Program'da *yazar* şöyle tanımlanmaktadır:

Yazar, yazma işini alışkanlık hâline getiren; bilim, edebiyat, sanat alanlarında yazılı bir eser ortaya koyan kişidir. Yazmak birçok kişi için çok sevilen bir eylem değildir. Oysa bir yazar için yazmak çok önemli bir ihtiyaçtır. Yazar, yazmayı hayatının vazgeçilmez bir yanı ve/veya bir meslek olarak görür (MEB 2012,2).

Her öğrencinin duygu ve düşüncesini yazılı olarak ifade etme yeteneğine sahip olduğu görüşünün benimsendiği Program'da kastedilen *yazarın* kim olduğu Falih Rıfki Atay'dan yapılan bir alıntı ile açıklanır:

Düşündüğünü ve duyduğunu karşındakine derli toplu anlatabilmek, ne bir meslek ne de bir sanattır. Bu, orta öğretimden geçen her vatandaşın yapması gereken ve yapabileceği bir şeydir (MEB2012,2).

Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini açık, anlaşılır ve ilgi çekici biçimde ifade edebilmesi, günlük hayatta gerekli olan yazışmaları zorlanmadan, kurallarına uygun ve doğru bir şekilde yapması, yazmayla ilgili kaygılarının giderilmesi bu dersin amaçlarındandır. Sanat kaygısı güderek yazan, yazdıklarıyla hayatını kazanan bireyler değil; yazma kaygısını yenmiş, yazmayı alışkanlık hâline getirmiş ve ürettiği metinleri öz güvenle paylaşabilen bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir.

Program'da yazma becerileriyle ilgili *başlangıç, orta, yeterli ve ileri* olmak üzere dört düzey oluşturulmuştur. Düzeylerin belirlenmesinde öğrencilerin yazma yetkinliği esastır ve bu durum dersin kazanımları ve düzeylere göre yapılabilecek etkinlik örneklerinde daha belirgindir. Yazma konusunda yetkinliğe ulaşan öğrencinin yazdıklarını paylaşma alanı da genişlemektedir. Başlangıç düzeyindeki öğrencinin paylaşma alanı sınıf ortamı, orta düzeydeki öğrencinin paylaşma alanı ise sınıf ve ailedir. Tanıdığı kişilerden oluşan paylaşma alanı, öğrenci yeterli düzeye ulaştığında genişler ve öğrencinin yazdıklarını elektronik ortamda paylaşması için teşvik edilmesi istenir. İleri düzeyde ise buna, yazdıklarını basılı olarak paylaşma eklenir (MEB2012,22).

Yazma konusunda yeterli düzeye ulaşan öğrenci, sosyal ağlar, bloglar ve web sayfalarında yazdığını paylaşacak düzeye de ulaşmış sayılır (MEB 2012,22).İnternet'in sunduğu bu paylaşma

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

ortamları, öğrencilerin birçoğunun kullanmakta olduğu uygulamalardır. Anılan ortamların tamamı bireylerin yazarak varlık gösterdiği, yazılanların paylaşılması esasıyla çalışan uygulamalardır. Daha önce de belirtildiği gibi vikiler, bloglar, forumlar ve sosyal ağlar yazarak paylaşmak, yazılara yorumlar/eleştiriler/ekler yazmak ilkesiyle işlemektedir. Söz konusu ağlar kullanan öğrenciler, yazan ve yazdıklarını paylaşan bireylerdir. Bu nedenle, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin sağlanması beklenen en önemli katkı, elektronik ortamlarda yazan ve yazdıklarını paylaşan öğrencilere yeni bir bilinç ve farkındalık kazandırmaktır.

İnternet'in yaygın kullanımı yazma eylemi ve yazarlıkla ilgili yeni kavramlar ortaya çıkarmıştır. *Blog yazarı*, *sözlük yazarı* gibi kavramlar sanal dünyada üretilip orada kalan kavramlar değildir; bu kavramlar kişilerin belirli çevrelerce ün ve saygınlık kazanmasını sağlamaktadır (Gürel ve Yakın 2007, 207). Bu kişilerin çoğunun yüksek tirajlı ulusal gazetelerde köşeleri mevcuttur. Dahası, oluşturdukları bloglarda önemli sayıda kişinin ilgi ve dikkatini çeken bireylerin kitapları bazı yayınevleri tarafından basılmaktadır. Kitapevlerinin çok satanlar listelerinde yer alarak literatüre *dizüstü edebiyat* kavramını kazandırmış olan bu yayınlar, sanal ortamda yazma eyleminin geldiği noktayı belirtmesi bakımından önemlidir. Oysa, Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Programı'nda bu gelişmeler yok sayılmıştır. *Blog* ifadesi, yazma eylemine katkısı ve yazarlıkla ilişkisi bazında ele alınmamış, yazma eylemiyle ilgili bir İnternet uygulaması olarak birkaç yerde anılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce Fatih Projesi kapsamında hazırlanan ve 6 Şubat 2012 tarihinde erişime açılan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) “Tek adreste tüm dünya” ifadesiyle öğrenci ve öğretmenlere sunulmuş eğitsel bir çoklu ortamdır. EBA'da yer alan uygulamalardan biri de blogdur. <http://blog.eba.gov.tr/> adresinden erişilebilen blog, öğretmenlerin yazılarını paylaşabildikleri, yakın zamanda öğrencilerin de kullanımına açılacak olan çok önemli bir etkileşimsel ortamdır. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu oluşturulurken Bakanlığın ilgili birimiyle eşgüdüm sağlanıp, bloglarda öğrencilerin de yazar olarak katılımı desteklenebilecekken Program'da bloglardan, sadece İnternet uygulamalarının bir örneği olarak söz edilmiş; Bakanlık bünyesindeki bu blogun bir uygulama atölyesi düşüncesiyle ele alınabilme seçeneği göz ardı edilmiştir.

Birer yazma alanı olan vikilerle ilgili olarak da Program'da yönlendirici, bilgilendirici herhangi bir içerik bulunmamaktadır. Bu yönüyle, öğrencilerin vikileri bildikleri ve bilinçli olarak kullandıkları varsayılmış gibidir. Oysa, EBA'nın içeriğindeki *Kırk Ambar* da bir viki uygulamasıdır. Henüz yeni olan uygulama, logosundaki “Bul, oku, katkı sağla” ifadesiyle öğrencileri güvenli bir ortamda bilgiye ulaşmaya ve yazmaya teşvik etmektedir. Programında yoğun teknoloji vurgusu yapılan bu ders için *Kırk Ambar*ın bir viki örneği olarak verilip öğrencilere güvenli bir uygulama seçeneği sunma yolu tercih edilmemiştir.

İnternet aynı zamanda görsel ve işitsel kaynakları barındırdığından sağladığı çoklu ortam nedeniyle eğitime etki etmektedir. Program'a göre bu durum yazma eğitiminin yeniden ele alınmasının temelini oluşturmaktadır (MEB 2012, 5). Newby, Lehman ve Rusell (2000), Smith (2002); metin, grafik, resim, video, ses gibi birçok araç içeren sistemlerin bilgisayarın sağladığı dijital ortamda bir araya getirilerek oluşturulduğu ortamları çoklu ortam olarak tanımlamışlardır (aktaran Akkoyunlu ve Yılmaz 2005, 10).

Hipermetinler de sözü edilen bu çoklu ortamın önemli bir parçasıdır. Sager'e (2000) göre hipermetinler, bilgisayar ortamında gerçekleştirilen, çizgisel bir sıralama izlemeyen yeni okuma ve yazma teknolojilerine bağlı olarak oluşturulmuş metinlerdir. Bu metinler, çizgisel olmamalarına karşın kendi içlerinde anlamsal açıdan tutarlılık sergilemektedirler. Metin, ses ve filmin bir arada kullanılması nedeniyle çoklu ortam özelliklerine sahip olan hipermetinler, bilgisayar ortamında

Turkish Studies

gerçekleştirildikleri için karşılıklı etkileşime açık bir göstergeler bütünü oluştururlar. Bu göstergeler bütünü önceden oluşturulmuş bağlantılar ağı içinde yer alır. Okur, bu bağlantılar ağı içinde kendi seçimine göre bir okuma gerçekleştirir (aktaran Şenöz-Ayata 2004,119). M. Luserke-Jaqui (2002), bu yapıdaki metinleri yeni yazınbilimin çalışma alanı olarak saymakta; film, dizi gibi görüntü eserlerini de *görsel metinler* olarak adlandırmaktadır (aktaran Asutay, 2009:64). Bu nedenle “bugün hipermetin kavramı bilişimcilerin yanı sıra dilbilimciler ve yazınbilimciler tarafından da tartışılmaktadır” (Şenöz-Ayata, 2004:119).

Dilbilimcilerin çalışma alanına giren hipermetinlerle ilgili olarak, 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında okutulmaya başlanan seçmeli Okuma Becerileri Dersi Programı ve Kılavuzu’nda (MEB 2012,15-22) doyurucu bilgiler ve yönlendirmeler bulunmaktadır. Bilişim teknolojileri kanalıyla bilgiye ulaşmaya çalışan öğrenciye bu yeni metinlerden ne şekilde yararlanmaları gerektiği oldukça açıklayıcı nitelikte belirtilmişken, Türkçe dersi alanlarından biri olan Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Programı ve Kılavuzu’nda çoklu ortam ve hipermetinlere dair bilgi ve yönlendirme bulunmamaktadır. Bu konuda en dikkat çekici yön ise, yazma eğitiminde teknolojinin sağladığı imkânlardan yararlanmayı becerilerinden biri olarak benimseyen Program’ın, kazanımlardan bazılarını hipermetin oluşturma üzerine kurmuş olmasıdır:

BECERİ 5: Yazılı anlatım çalışmalarında teknolojinin sunduğu imkânlardan (bilgisayar, internet) yararlanma

- Elektronik ortamda, özellikle interneti kullanarak çeşitli metinler üretir, metinleri içerik ve biçim açısından düzenler.
- Oluşturduğu metinleri görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirir / görsel materyalleri metinle zenginleştirir (MEB 2012,9).

Bir eğitim sisteminde okutulan zorunlu ve seçmeli derslerin işbirlikli ve eşgüdümlü olarak planlanması, içerikleri ile birbirini tamamlamaları gerekmektedir. Ayrıca, her disiplin ve alt alanlarının kendi içinde bir bütünlük oluşturması; öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve günlük uygulamalarını dikkate alarak hazırlanması beklenmektedir. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Programı ve Kılavuzu’nun, teknolojinin sağladığı imkânlardan yalnızca birkaçını anmakla yetinmiş olduğu; çoklu ortam ve hipermetin gibi Türkçe dersi alanına giren kavramlara dolaylı ve örtük biçimde yer verdiği, bu kavramları karşılayan çalışmaları yaptırdığı hâlde konuya uzak durmayı tercih ettiği görülür.

Sonuç ve Öneriler

Cumhuriyetin ilanı ve Latin harflerinin kabulünden sonra ana dili olarak Türkçe eğitimini kılavuzlamak amacıyla farklı yaklaşımlar temel alınarak öğretim programları hazırlanmış ve dersin içeriği güncellenmiştir. Ortaokul eğitim sürecine seçmeli ders olarak eklenen Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi, temel dil becerilerinin derinleştirilerek başlı başına bir disiplin önemine kavuşturulmasının ilk adımı olarak değerlendirilebilir.

2012-2013 Öğretim Yılı’nda Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokullarında okutulmaya başlanan seçmeli Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi, her geçen gün gelişen ve yaygınlaşan bilişim teknolojilerinin getirdiği yenilikler ve doğurduğu ihtiyaçlar doğrultusunda yazma eğitiminin yeniden ele alınması düşüncesiyle oluşturulmuştur.

Çalışmada, Cumhuriyet sonrası Türkçe dersi öğretim programları yazma eğitimi açısından incelenmiş ve söz konusu programların, çağın gereklerine uygun biçimde ve bilgi toplumu oluşturma çabasına koşut olarak teknolojiyi benimsediği ortaya çıkmıştır. Türkçe dersi öğretim programları arasında, yazma eğitimiyle ilgili olarak bilişim teknolojilerinin gereklerine yönelik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

kuramsal açıklamalara yer verme, bilişim teknolojileri kavramlarının çeşitliliği ve kullanım sıklığı yönünden Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nun mevcut en zengin program olduğu kanısı oluşmuştur.

Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda bu dersin oluşturulma amacı, teknolojinin yazma eylemi üzerindeki etkileri bağlamında açıklanmıştır. Yaygın biçimde kullanılmakta olan bazı İnternet uygulamaları, İnternet ortamının oluşturduğu yeni yazma ortamları örnek olarak gösterilmiştir. Amacı bakımından bu ders, eğitim sisteminin yeniliklere uygun biçimde gözden geçirildiğinin, eğitim sistemine yön verenlerin zamanı yakalama konusundaki duyarlılıklarının göstergesidir.

Ancak Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda bilişim teknolojilerinin, yazma eylemini yeniden ele alma ihtiyacını doğurduğu gerçeğinin sadece kuramsal boyutta ele alındığı görülmektedir. Program'ın henüz başında altı çizilmeye başlanan bu ihtiyacı gidermeye yönelik uygulama zemini oluşturulmamıştır. Çalışmada; blog, viki, sosyal ağlar, forumlar, e-posta gibi Program'da atıfta bulunulan İnternet uygulamaları anlam ve işlev açısından irdelenmiştir. Yapılan incelemede bu uygulamaların yazma eğitimini destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ancak Program, söz konusu uygulamalara sadece birer kavram olarak değinmiş, uygulamaların yazma eğitimi açısından eğitsel yararına eğilmemiştir.

Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda toplam dört defa seçilebilecektir. 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi'nde haftada iki ders saati ayrılan bu ders 36 haftalık öğretim yılında 72 ders saati okutulacaktır. Program'ın, bu nicelikteki ders saatini verimli ve etkili biçimde doldurabilecek içeriğe sahip olmadığı görülmüştür. Yazma eğitimi için dikkate değer bir zamanın ayrılmış olması, bilişim teknolojileri uygulamalarına dayalı yazma çalışmalarının yapılabilmesi için önemli bir fırsattır. Yıl boyunca 72 saatte öğrencinin ilgi ve dikkatini diri tutmak, öğrenciyi yazmaya teşvik etmek, öğrencinin sonraki yıllarda da bu dersi seçmesi için neden oluşturmak, öğrencinin yazdığı ürünleri paylaşma güdüsünü pekiştirmek için dersi bilişim uygulamalarından yararlanarak yürütmek önemli bir seçenektir. Ancak bu hâliyle Program, başlangıçta “ekran temelinde” ele alınması gerektiğini vurguladığı yazma eylemini yine “kâğıt temeli”ne bırakmış görünmektedir.

Program'da çoklu ortam kavramı sadece bir defa *çok boyutlu ortam* (MEB 2012, 5) ifadesi ile karşılanmaya çalışılmış, bugün artık ana dili eğitimi ve dilbilim alanında değerlendirilmeye başlanan *hipermetin* kavramına hiç değinilmemiştir. Öğrencilerin hipermetin oluşturma kazanımına rastlantısal olarak yer verilmiş dolayısıyla öğrencilerde bu yönde bilinç oluşturma yoluna gidilmemiştir.

Program'da bilişim teknolojilerine dair suni bir içerik oluşturulması dersin adında yer alan *yazarlık* kavramının da etkin biçimde işlenememesinden dolayı olmuştur. *Yazarlık* sözcüğü ilk bakışta, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirerek onları yazarlık üst hedefine ulaşmalarını güdüleyecek birgüç gibi görünse de Program, bu sözcüğün abartılmaması için önlemlerini peşinen sıralamıştır. Program'da temel hedef öğrencilerin günlük yazışmalarını kılavuzlamak ve yazma kaygılarının giderilmesini sağlamaktır. Yazarlık kavramı, öğrencilerin yazdıklarıyla varlık gösterdikleri, çoğunluğun *sanal ortam* olarak adlandırdığı İnternet ortamında aslında birer yazar aday oldukları gerçeği ile yeterli düzeyde ilişkilendirilmemiştir. İnternet ortamı, çoğu yazmaya dayalı uygulamalarıyla yazma çalışmalarının yapılacağı; ürün paylaşımının hızlı, bedelsiz ve dönütün anlarla gerçekleşmesi yönüyle de yazma güdüsünü pekiştirecek etkili bir atölye olarak değerlendirilememiştir. Ayrıca, *yazarlık* sözcüğüne hakkının verilmemesi dört defa seçilebilecek bir dersin geleceğini ve yetiştireceği bireylerin lise ve sonrasındaki durumunu da belirsizlik içinde bırakmıştır. Salt, günlük yazışmalarını gerçekleştirebilmek ve yazma kaygısını yenebilmek için bir

Turkish Studies

öğrencinin bu dersi dört defa seçmesi doyurucu bir gerekçe olarak görünmemektedir. Öğrencinin bu dersi dört defa seçtiği varsayılsa dahi ortaöğretim düzeyine ulaştığında hangi doğrultuda ilerlemesi gerektiği ile ilgili hiçbir öneri bulunmamaktadır.

Bilişim teknolojileri ve eğitim konusu bir araya getirildiğinde, sonuçları itibarıyla Yazarlık ve Yazma Becerileri dersini de etkileyen asıl büyük sorun ile karşılaşmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının 2012-2013 İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi'nde yer alan zorunlu dersler içinde bilgisayar dersi yer almamaktadır. Bilgisayar ve İnternet ile ilgili eğitimin yer alabileceği düşünülen zorunlu derslerin (Fen ve Teknoloji, Teknoloji ve Tasarım) öğretim programlarında da söz konusu eğitimlerin yer almadığı görülmektedir. Durum, bundan önceki yılların ders çizelgelerinde de aynıdır. Önceki haftalık ders çizelgesinde yer alan "Bilişim Teknolojileri" seçmeli dersi bilgisayar eğitimine yönelik olarak oluşturulmuş ve 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı'na dek okutulmuştur. Dersin adı 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı'nda "Bilişim Teknolojileri ve Yazılım" olarak değiştirilmiş ve bu dersin 5. sınıftan itibaren seçmeli bir ders olarak okutulması kararlaştırılmıştır. Böylelikle bilişim teknolojilerinin temelini oluşturan bilgisayar öğretimi, ortaokullar düzeyinde ancak seçmeli bir ders olarak kalmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2012 yılında ortaöğretimde uygulamaya konulan Fatih Projesi ile eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyuya hitap edecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okul öncesi, ortaokul ve ortaöğretim düzeyindeki okulların tüm dersliklerine LCD panel etkileşimli tahta ve internet ağ altyapısı sağlanması planlanmıştır. Bu proje kapsamında her öğretmen ve öğrenciye tablet bilgisayar verilmesi hedeflenmektedir. Fatih Projesi, 2013 yılının sonuna kadar dersliklere bilişim teknolojileri araçları sağlamayı ve bilişim teknolojileri destekli öğretimi gerçekleştirmeyi öngörmektedir (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/>). Proje, bilişim teknolojilerini eğitime entegre etme çabasıyla, Türk eğitim sisteminde çığır açacak niteliktedir. Öngörülerin aksamadan gerçekleşmesi hâlinde, gelecek nesillerin dünyadaki her türlü yeniliğe ayak uydurabilecek öz güven ve yeterlikte yetişmesi sağlanabilecektir. Ancak, böylesine geniş bir ufukla hazırlanmış ve ülke geneline kısa zamanda yayılması hedeflenen uygulamanın hayata geçirildiği dönemlerde, öğrencilerin bilişim teknolojileriyle, sağlıklı öğrenme ortamında tanışmaları anlamına gelen bilgisayar eğitiminin ihmal edildiği görülmektedir. Yukarıda belirtildiği gibi Türkiye'de bilgisayar eğitimi seçmeli dersler aracılığıyla öğrencilerin "tercih"ine bırakılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde bilgisayar öğretiminin seçmeli dersler yoluyla gerçekleştirilmesi konusunun detaylandırılmasının temel sebebi, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin söz konusu derslerle olan bağıdır. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nun, kuramsal bölümünde yoğun teknoloji vurgusu yapıldığı ancak bunun, Program'ın geneline yayılan derinlikte işlenmediği daha önce belirtilmişti. Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, işte bu sözü edilen eksikliklerin tamamının yer aldığı, bilişim teknolojilerini kullanan bireyin İnternet ve bunun sağladığı çoklu ortamı ne şekilde kullanacağını başarılı biçimde ele alan içeriğe sahiptir. EBA'yı bir atölye gibi kullanmayı, öğrencileri bu çoklu ortamı kullanmaya heveslendirmeyi amaçlayan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Programı ve Kılavuzu (MEB, 2012:8); öğrencilerin ders kapsamında ölçme-değerlendirme amacıyla geliştirecekleri ürünlerin EBA sosyal eğitim ağı, *wikipedia/KırkAmbar* gibi ulusal ve/veya uluslararası modersayonlu sistemler içerisinde paylaşılmasını, bu ortamda içerikten içerik üretilmesini öngörmektedir. EBA; farklı, zengin ve eğitici içerikler sunmak, bilişim kültürünü yaygınlaştırarak eğitimde kullanılmasını sağlamak, içerikle ilgili ihtiyaçlara yanıt vermek, sosyal ağ yapısı ile bilgi alışverişinde bulunmak, zengin ve gittikçe büyüyen arşivi ile derslere katkı sağlamak, bilgiyi öğrenirken aynı zamanda yeniden yapılandırabilmek ve bilgiden bilgi üretmek amacıyla tasarlanan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

sosyal bir eğitim platformu olarak değerlendirilmiştir. EBA kapsamında yer alan *Kırk Ambar* ve sosyal kodlama ortamları da benzer şekilde öğrenci ürünlerinin paylaşımı, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir. İkisi de seçmeli olan bu derslerin programları, birbirinin hareket alanına girmemeyi öncelikleşmektedir. Bilişim teknolojileri ile ilgili uygulamalar Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersinin, yazma eyleminin kâğıt üzerinde gerçekleşen eğitimi Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin odağıdır. Bu yönüyle, öğretim programı geliştirenlerin disiplinlerarası eşgüdümü sağlamadıkları ve daha da önemlisi, seçmeli de olsa başka bir dersin içeriğindeki uygulamalara yer vererek tekrara düşmek istemedikleri anlaşılmaktadır. Oysa öğrencilerin tamamı aynı dersleri almamaktadırlar. Seçmeli dersi alan ve bir yılını o derse adayan öğrenci, dersin gerektirdiği her türlü donanıma sahip niteliklere erişmelidir.

Seçmeli Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin, geleneksel yazma eğitimi anlayışından sıyrılarak daha etkin ve cazip hâle gelmesinisağlayabilmek için şu önerilerde bulunulabilir:

1. Bilişim teknolojilerinin hızlandığı küreselleşme, modern çağa uyum sağlama çalışmalarına da yön vermektedir. Bu nedenle, temel eğitim sürecinde okutulması kararlaştırılan seçmeli bir dersin programı ve kılavuzu hazırlanırken, içeriği oluşturulurken uluslararası ölçekte incelemeler yapılmalı ve uluslararası uygulama ve standartlar belirlenerek dersin altyapısı oluşturulmalıdır.

2. Değişim ve ilerlemenin anlarla gerçekleştiği bir çağda, öğretim programlarının bir defada hazırlanıp yıllar boyunca uygulamada kalması beklenemez. Değişimin gerçek mimarı bilişim teknolojilerinin sahip olduğu uygulamalarla yazma eylemi üzerinde etkin güç hâline geldiği de göz önünde bulundurularak, Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Programı ve Kılavuzu öğretmen, öğrenci ve diğer paydaşların görüş ve önerileri doğrultusunda her yıl güncellenmelidir.

3. Yazma eylemi ile olan ilişkisi nedeniyle yazma eğitimi terminolojisinde değer kazanması olası blog, viki, forum, e-posta gibi İnternet kavramları, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde birer uygulama seçeneği olarak ele alınmalı ve öğrenciler bu yönde güdülenmelidir.

4. Millî Eğitim Bakanlığının eğitim ağı olan EBA, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin amaç ve kazanımları çerçevesinde incelenmelidir. EBA'nın içeriğindeki viki ve blog uygulamalarının, bu ders için birer atölye niteliğinde kullanımı kılavuzlanmalıdır.

5. Program'ın, dersin adındaki *yazarlık* kavramına uygun bir içeriğe sahip olmadığı ortadadır. Bu yanıltıcı durumun giderilmesi için, dersin adının yeniden düzenlenmesi ya da dersin içeriğinin bilişim teknolojileri uygulamaları aracılığıyla *e-yazarlık* modelinde zenginleştirilmesi yollarından birine gidilmelidir.

6. Bilgisayar öğretiminin seçmeli dersler yoluyla sağlandığı dikkate alınarak, Yazarlık ve Yazma Becerileri dersini seçen öğrencilerin bilgisayar ve İnternet kullanım amaçları/düzeyleri/sıklıkları belirlenmelidir.

7. Türkçe öğretmenleri tarafından verilen Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinde öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri de önemlidir. Bilgisayar ve İnternet'i yeterli düzeyde kullanma beceri ve isteğine sahip olmayan öğretmenler, Program'ın da sağladığı esneklikle, dersi geleneksel yazma eğitimi ekseninde işlemeyi tercih edebilirler. Bu nedenle dersin emanet edileceği öğretmenlerin bilişim teknolojileriyle olan ilişkileri de yoklanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AĞIR, Ahmet (2010).“İnternet”, (Ed. Sami Şahin),**Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Özel Öğretim Yöntemleri 1, 2**, Ankara: Pegem A Yayıncılık,s. 175-221.
- AKALIN, Şükrü Haluk (2011).“Seç, Kopyala, Yapıştır... Yuttur!”**Türk Dili**, S:712, s. 319-323.
- AKGÖBEK, Ömer (2004).**Temel Bilgi Teknolojileri**, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- AKKOYUNLU, Buket ve YILMAZ, Meryem (2005). “Türetimci Çoklu Ortam Öğrenme Kuramı”,**Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.28 , s. 9-18.
- ALTUN, Arif (2005). **Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlık**,Ankara: Anı Yayıncılık.
- ARKLAN, Ümit ve TAŞDEMİR, Erdem (2008). “Bilgi Toplumu ve İletişim: Bilginin Yayılması Sürecinde Kitle İletişim Araçları ve İnternet”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, C.5, S. 3, s. 67-80.
- ASUTAY, Hikmet (2009). “Elektronik Yazın Yeni Teknolojilerle Birlikte Yazın Dünyasında Ortaya Çıkan Yeni Yazınsal Tür ve Biçimler”,**Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**,C.11, S. 2, s. 63-86.
- AŞKAR, Petek ve ALTUN, Arif (2006). **İlköğretimde Bilişim Teknolojileri**, İstanbul: Morpa Yayınları.
- BENSGHIR, Türksel Kaya (1996). **Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim**, Ankara: TODAİE.
- CAMARGO, Marta (2005). **The Role of E-Mail in High Technology Employee Burnout**, Walden University School of Management, Unpublished Phd Dissertation, Minneapolis.
- DEMİRCAN, Birol (2006). **İnternet ve Kamusal Alan: Kamusal Tartışma Zemini Olarak Çevrimiçi Forumlar**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DEPERLİOĞLU, Ömer ve KÖSE, Utku (2010). “Web 2.0Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı”, XII. Akademik Bilişim Konferansı, Muğla Üniversitesi, 10-12 Şubat 2010, Muğla.
- DOWNING, Douglas; COVINGTON, Micheal and COVINGTON, Melody Mauldin (1999). **Açıklamalı Bilgisayar ve İnternet Sözlüğü**,Çev.: Boğaç Erkan, Kerem Karaerkek, Levent Keskin ve Murat Songür, Ankara: Hacettepe-Taş Kitapçılık.
- DUFFY, Peter D. and BRUNS, Axel (2006). “The Use of Blog, Wikis and Rss in Education: AConversation of Possibilities”,Proceedings Online Learning and Teaching Conference 2006, 26 September 2006,Brisbane.
- European Commission Information Society and Media (2006). **Information Society and Education:Linking European Policies**, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- GÖĞÜŞ, Beşir (1970). “Anadili Olarak Türkçenin Öğretimine Tarihsel Bir Bakış”,**Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, s.123-154.
- GÖĞÜŞ, Beşir (1983). “Türkçe Öğretimi: Anadili Eğitim ProgramlarınınNiteliği”,**Türk Dili**,C.47, S.379-380, s. 40-48.
- GÜNEŞ, Firdevs (2007). **Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma**, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/3, Winter 2013

- GÜREL, Emet ve YAKIN, Mehmet (2007). “Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, S. 4, s. 203-219.
- HENNESSY, Sara; RUTHVEN, Kenneth and BRINDLEY, Sue (2005). “Teacher Perspectives on Integrating ICT Into Subject Teaching: Commitment, Constraints, Caution and Change”, **Jornal of Curriculum Studies**, V. 37, N. 2, p. 155-192.
- <http://blog.eba.gov.tr/> (ET:16.02.2013)
- <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> (ET:16.02.2013)
- http://www.iab-turkiye.org/files/Rakamlarla_2011_EU-TR.pdf(ET:16.02.2013)
- <http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/turkey> (ET:16.02.2013)
- <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880>(ET:16.02.2013)
- İŞLER, Ahmet Şinasi (2002). “Günümüzde Görsel Okuryazarlık ve Görsel Okuryazarlık Eğitimi”, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 15, S.1, s.153-161.
- İŞMAN, Aytekin (2003). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- KARADAĞ, Özay (2011). “Yazma Eğitiminde Anlatım Tarzları ve Öğretimi”, (Ed. Murat Özbay), **Yazma Eğitimi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık, s.147-175.
- KARAMAN, Selçuk; YILDIRIM, Serkan ve KABAN Abdullatif (2008). “Öğrenme 2.0 Yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar ve Sonuçları”, XIII. Türkiye’de İnternet Konferansı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 22-23 Aralık 2008, Ankara.
- KARASAR, Şahin (2004). “Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri –İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim-“, **Turkish Online Journal of Educational Technology**, V. 3, I. 4, p. 117-125. <http://www.tojet.net/articles/v3i4/3416.pdf> (ET: 16.02.2013).
- KARATAY, Halit (2011). “Süreç Temelli Yazma Modelleri: Planlı Yazma ve Değerlendirme”, (Ed. Murat ÖZBAY), **Yazma Eğitimi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık, s. 21-43.
- KÖSEOĞLU, Özgür (2012). “Sosyal Ağ Sitesi Kullanıcılarının Motivasyonları: Facebook Üzerine Bir Araştırma”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 2,s. 58-81.
- KURBANOĞLU, Serap (2002). “Www Bilgi Kaynaklarının Değerlendirilmesi”, **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.19, S. 1, s.11-25.
- KURBANOĞLU, Serap ve AKKOYUNLU, Buket (2002). “Bilgi Okuryazarlığı: Bir İlköğretim Okulunda Yürütülen Uygulama Çalışması”, **Türk Kütüphaneciliği**, C.16, S.1,s. 20-40.
- KURUDAYIOĞLU, Mehmet ve TÜZEL, Sait (2010). “21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi”**Tübar**, S. 28, s.284-298.
- LESTER, Deborah H. (2012). “Social Media: Changing Advertising Education”, **Online Journal of Communication and Media Technologies**, V.2, I. 1, p. 116-125.<http://www.ojcm.net/articles/21/216.pdf> (ET:20.02.2013)
- MEB (2006). **İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**,<http://tkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> (ET: 16.02.2013).

- MEB (2012). **Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi (5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> (ET: 16.02.2013).
- MEB (2012). **Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi (5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> (ET:16.02.2013)
- MEB (2012). **Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Okuma Becerileri Dersi Öğretim Programı**, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> (ET:16.02.2013).
- NAİR, Güney (2001). “Bilginin Değişen Anlamı ve Kavram Tartışmaları”,**Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C.2, S.1, s. 329-337.
- ÖZDEMİR, Emin (1983). “Türkçe Öğretimi: Anadili Öğretimi”,**Türk Dili**, C.47, S. 379-380, s.18-30.
- ÖZDEMİR, Lütfiye (2009). **Yönetimde Bilişim Teknolojisi Etkinlik Sistemi Üzerine Bir Araştırma**, Ankara: Detay Yayıncılık.
- PELGRUM ,Willem and LAW, Nancy (2003). **ICT in Education Around The World: Trends, Problems and Prospects**, UNESCO:International Institute For Educational Planning, Paris.
- POLAT, Coşkun (2006). “Bilgi Çağında Üniversite Eğitimi İçin Bir Açılım: Bilgi Okuryazarlığı Öğretimi”,**Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, S. 30, s. 249-266.
- ŞENEL, Hüseyin Can ve SEFEROĞLU, Sadi (2009). “Eğitimde Ağ Günlüğü Uygulamaları: İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersinden Örnekler”,9th International Educational Technology Conference (IETC2009), Ankara.
- ŞENÖZ-AYATA, Canan (2004). “Geleneksel Metinden Sınırsız Metne Bilgi Teknolojilerinin Sunduğu Yeni Olanaklar”. **Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi**, S.16, s.117-126.
- TAVUKÇUOĞLU, Cengiz (2004). **Bilişim Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Asil Yayıncılık.
- TEMİZYÜREK, Fahri ve BALCI, Ahmet (2006). **Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Türkçe Programları**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEMUR, Turan ve VURUŞ, Nurdan (2009). “İnternet (Genel Ağ) Ortamında Türkçenin Kullanımına İlişkin Bir Çözümleme”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 22, s.232-244.
- Türk Dil Kurumu. (2005). **Türkçe Sözlük**, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- UÇGUN, Duygu (2011). “İlköğretim Programlarında Yazma Eğitimi”,(Ed.Murat Özbay),**Yazma Eğitimi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık, s.1-20.
- VOOGT, Joke and PELGRUM, Hans (2005). “ICT and Curriculum Change”, **Human Technology**, V.1, N.2, s.157-175.
- YARMAN-VURAL, Fatoş Tülay ve ERTEN, Yusuf Murat (2000). **Bilgisayar Sistemleri**, Ankara: Akademi Yayıncılık.
- YILDIRIM, Faruk ve TAHİROĞLU, Tahir (2006). “İnternette Türkçe Kullanımı Sorunu”, (Ed. Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz), **Türkçenin Çağdaş Sorunları**, İstanbul: Divan Yayınevi, s.293-309.